

ГУМАНІСТИЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

*Калмикова В.А.
Гадяч, Україна*

Традиції гуманізму є традиційно важливими для українського суспільства, що є одним із каталізаторів інтеграції нашої держави до світової спільноти. Водночас вибір шляхів формування особистості у вітчизняних ЗЗСО як одного із завдань освіти досі перебуває під певним впливом авторитарних поглядів на суспільну роль закладу освіти, на вимоги до вчителя та учня, що виступає гальмівним чинником як у особистому, так і в суспільному розвитку. Незважаючи на те, що саме Україна подарувала світові одного з найвидатніших педагогів-гуманістів Василя Сухомлинського, на практиці реалізувати його погляди вдалося тільки деякій частині освітян. Утім, є сенс стверджувати, що нині освіта стає середовищем не лише інтелектуального, а й морального розвитку відповідно до гуманістичних орієнтирів.

Як одна з прогресивних тенденцій щодо усунення рудиментарних уявлень в освіті вчені відзначають сьогодні розширення ціннісної соціальної бази виховання як відкритого соціокультурного процесу. «Позитивним є те, – пишуть дослідники, – що він відроджується на нових ціннісних пріоритетах, акцентований на духовно-моральну сферу особистості, основу якої складає феномен громадянськості: суспільне благо і права людини, свобода вибору, законслухняність, соціальна справедливість і рівність, моральність і чесність у будь-якій діяльності, патріотизм і толерантність, що базуються на ціннісному ставленні до людини» [3].

Сама суспільно-політична ситуація в сучасній Україні виступає джерелом досвіду, який сприяє формуванню цих цінностей. Попри актуальні зовнішні і внутрішні проблеми, у всіх сферах людського життя все більшою мірою проявляється людиноцентрований підхід, який у освіті інтерпретується як дитиноцентрований. Маємо справу з закономірно визначеними розвитком людства обставинами, сутність яких не тільки відображають бажані з давніх часів ідеали взаємин у суспільстві (зустрічаємо, наприклад, їхнє відлуння у вітчизняному та зарубіжному фольклорі та в чисельних літературних творах), а є виявом об'єктивних наслідків цивілізаційного поступу. Як зазначають М. Шумка та І. Шандрук, «гуманізація присутня у кожній складовій суспільного процесу, причому не тільки як зовнішній імпульс, а як іманентно притаманна самій його суті. І на цьому етапі висновуємо про суспільний розвиток, домінуючим фактором якого є людський прогрес, відтворення людського потенціалу. Водночас на певному рівні розвитку інша структура спрямованості суспільства не тільки неефективна, але й практично неможлива і за великим рахунком навіть небезпечна, зважаючи на дуже високі економічні, політичні, соціальні, людські, екологічні витрати. Саме з цих причин альтернативи гуманістичного типу суспільного розвитку в сучасному світі на будь-якому структурному рівні просто не існує» [2].

Одним із індикаторів гуманізму, людяності є, зокрема, ставлення в

суспільстві до людей з особливими потребами. Як показує аналіз сучасних філософських, соціологічних досліджень, «сучасні філософські ідеї торкаються проблеми інклюзії з позиції гуманістичних уявлень, сутність яких полягає в усвідомленні того, що люди з обмеженими можливостями здоров'я нарівні з іншими громадянами мають право вільного вибору у всіх аспектах життя, у тому числі освітньому» [1]. На школу, інші освітні заклади в цьому плані покладаються чималі надії стосовно позитивної динаміки поглядів на можливість повноцінного входження таких людей до суспільної практики, способів їхньої емоційної підтримки та допомоги в пошуку прийнятних способів життєзабезпечення, дозвілля, широкої комунікації. Це тим більш важливо, що в сучасних, кризових для України умовах кількість людей із психофізичними порушеннями, на жаль, зростає. Ураження організму внаслідок бойових дій, психоемоційні травми з тривалими негативними наслідками тощо є підставою для перегляду окремих аспектів соціальної та освітньої політики, які будуть мати шанс для досить динамічної реалізації лише за умови прийняття і застосування їх пересічними громадянами, всіма членами суспільства, починаючи не лише зі шкільного, а й з дошкільного віку.

Таким чином, формування гуманістичних цінностей як основи розвитку соціальних поглядів особистості в освітньому процесі (зокрема, загальноосвітньої школи) є на сьогодні однією з важливих передумов того, що людиноцентричні тенденції в Україні і надалі будуть зміцнюватися, трансформуючись у підґрунтя суспільства, сприятливого до людини, до її потреб і перспектив повноцінної самоактуалізації.

Список використаних джерел:

1. Ашиток Н.І. Гуманістичні засади освіти для дітей з особливими освітніми потребами: соціокультурний підхід. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/VisnikPK/article/view/17583>
2. Столяренко О.В., Столяренко О.В. Дослідження особливостей формування гуманістичних цінностей сучасної молоді [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/23642/51103.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
3. Шумка М.Л., Шандрок І.С. Трансформація гуманістичних ідей в сучасності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: <http://surl.li/uruyn>

РАЦІОНАЛІЗМ ТА ПСИХОЛОГІЗМИ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

*Кардаш Н.Г.
Опішня, Україна
Пивовар Н.М.
Полтава, Україна*

Нинішнє зростання (як правило – за геометричною прогресією) масштабів, складнощів задач з управління як такого, повсюдне впровадження принципів поділу праці та делегування частини повноважень (впливає з першого) вже, здається, неймовірно ускладнюють завдання менеджменту, в